

ke enkeltstater har endnu skarpere regler, f. eks. Californien.

Importlicensordninger og kvantitative restriktioner findes i en lang række industrilande udenfor EF. Bemærkelsesværdig er Japan, der trods sin gigantiske eksport til Vesteuropa og USA, har en lang række hindringer for import af udenlandske varer, dels som importlicenskrav og kvoteordninger og dels som en ofte uoverstigelig række af mere uformelle hindringer. F. eks. er det ofte sådan, at de konkurrerende japanske virksomheder har kontrol med detailforretningerne.

Her er blot nævnt nogle detaljer fra det kaotiske og uigennemskuelige billede, der tegner sig af de direkte og indirekte hindringer for vareudvekslingen mellem de kapitalistiske industrilande. Det er ikke muligt herudfra at danne sig noget indtryk af restriktionernes reelle omfang, men det må dog være klart herudfra, at det indtryk af frihandel, man kan få ved at læse de internationale og regionale aftaler, trænger til at blive betydeligt modificeret.

Det er værd at mærke sig, at den danske regering i denne forbindelse, ikke mindst indenfor EF, optræder som »klassens pæne dreng«, der slavisk følger de regler, som andre tilsyneladende rask overtræder. Eksempler herpå har vi set i det offentlige indkøbspolitik, og vi så det for eksempel ved licitationen på strandparken i Køgebugt i 1976, der resulterede i, at et vesttysk firma fik entreprisen, selv om EF-licitationen let kunne have været undgået ved en opdeling i flere mindre entrepriser. Årsagen til denne optræden skulle være, at Danmark angiveligt har mere at tabe end de fleste lande, hvis der sker en almindelig tilbagevenden til protektionisme i den kapitalistiske verden.

7. Mulighederne for dansk importregulering

Man kan på baggrund af det foregående spørge, hvilke muligheder Danmark reelt har for at gennemføre en eller anden form for kontrol med importen, således at virkningerne af en ekspansiv økonomisk politik ikke blot forvandles til yderligere import og underskud på betalingsbalancen. Man kan anskue spørgsmålet ud fra to angrebsvinkler: dels ved en overholdelse af de indgåede traktater, men med maksimal udnyttelse af undtagelsesbestemmelserne og ved indirekte om-

gåelse af bestemmelserne, og dels ved et direkte brud med især EF-traktaten, der lægger de stærkeste bindinger på den danske handelfrihed.

Det står klart ud fra det foregående, at der med en formel overholdelse af Rom-traktaten kan foretages en lang række foranstaltninger, der hæmmer importen. Det gælder specielt det offentliges favorisering af danske varer (der jo ikke behøver proklameres), støtteordninger til danske industrier, der er i krise, og manipulering med tekniske og sundhedsmæssige bestemmelser. Det er imidlertid tvivlsomt, om resultatet af sådanne foranstaltninger vil kunne bidrage med så radikale nedskæringer i importen, som er nødvendige for at skaffe blot nogenlunde ligevægt på betalingsbalancens løbende poster. Der er imidlertid mulighed for at anvende Rom-traktatens artikel II.109, som omtalt ovenfor, og gennemføre en midlertidig eks-tratold eller lignende. En sådan foranstaltning risikerer imidlertid at blive omstødt af EF-rådet.

Det kan altså være vanskeligt at opnå de store resultater af en importregulering med bibeholdelse af EF-medlemskabet. Derimod er der betydelige muligheder for en omfattende importregulering, der er i overensstemmelse med GATT-aftalen, såfremt Danmark står uden for EF. Risikoen for repressalier ikke mindst fra EF, er naturligvis store. Det sås for eksempel, hvorledes EF tog den store stok i brug mod Sverige, da svenskerne foretog en begrænsning af importen af sko i 1976.

På den anden side giver en placering udenfor EF Danmark mulighed for en betydeligt mere alsidigt udenrigshandel, hvor den stærke binding til især de to store EF-lande England og Vesttyskland mindskes. En kompensation for eventuelle repressalier fra EF kan være en øget samhandel med den såkaldte 3. verdens lande og de socialistiske lande.

8. Virkningerne af forskellige former for importregulering

Mens virkningen af de mange uformelle og inddirekte former for importhindringer kan være svær at vurdere, kan vi få et mere direkte skøn over virkningen af de to almindeligste direkte importrestriktioner: toldafgifter og mængdemæssige importrestriktioner.